

[Niels Westerby.]

ikke kommer til at fortrænge danske landmænd. Det er vel derfor rigtigt i hvert fald i en lang årrække at bibeholde bestemmelserne om, at aktieselskaber ikke kan købe landbrug. Det vil sikkert føre til, at andre, altså folk fra byerhvervene, i meget stort omfang vil komme til at eje Danmarks landbrug, og dette vil nok i hvert fald være nødvendigt, hvis man går meget højt med hensyn til, hvor langt man kan sammenlægge landbrug, især hvis der gennemføres bestemmelser om fri sammenlægningsret.

Jeg har også meget stor sympati for det forslag til folketingsbeslutning, som er blevet fremsat af det radikale venstre, og som går ud på at forhindre, at mange mennesker fra byerne skaffer sig et landbrug for at kunne, om jeg så må sige, gemme et overskud fra et byerhverv i en landbrugsbedrift, som giver underskud. De får nok pengene ind senere, men det bidrager til at fortrænge danske landmænd fra danske landbrug, i hvert fald i visse tilfælde.

Sådanne ting kan man gøre, for at det kan blive sådan, at danske landmænd kan komme til at drive dansk landbrug i fremtiden; sådan kan man gøre for at forhindre, at de mere kapitalstærke erhverv i byerne kommer til at sætte sig på landbruget. Men samtidig tror jeg, man skal give den unge dygtige landmand og den initiativrige og dygtige landmand, som vil gå nye veje, og som virkelig kan drive en landbrugsbedrift med perspektiv i, som virkelig kan drive en effektiv landbrugsbedrift, chancen for at gøre det igennem en meget friere jordlovgivning end den, vi har i øjeblikket.

Jeg beder altså om, at man i udvalget overvejer at gå længere end til de 75 ha, og at man måske samtidig går så vidt at gennemføre en fri sammenlægningsret, og at man også samtidig tænker på de problemer, der kan opstå ved, at kapitalstærke byinteresser kan sætte sig på landbruget, at man bibeholder bestemmelser om, at aktieselskaber ikke kan eje landbrug, og at man måske også prøver at gennemføre — selv om det er teknisk vanskeligt — det princip, der er nedlagt i det radikale forslag om, at man ikke kan gemme et overskud i en byvirksomhed i et landbrugs underskud og på den måde få en kunstig opmuntring til at anskaffe sig et landbrug. Deri ligger natur-

ligvis ikke et forbud mod, at byfolk kan købe landbrug, ligesom der heller ikke gælder noget forbud mod, at landmænd kan købe byejendomme. Man afskaffer bare den opmuntring, der kan ligge for visse byfolk til at erhverve sig et landbrug, uden at det er en ren landbrugsinteresse, der driver lysten.

Så meget om strukturproblemet. Jeg må erkende, at der vistest stort udsyn i 1919, da man indførte jordrentebrugene, og dengang har de utvivlsomt også virket rigtigt. Jeg tvivler på, at ordningen er rigtig i dag, idet der ikke længere er nogen ligestilling mellem dem, der har jordrentebrug, og andre, der driver landbrug. Der er nogle praktiske problemer i den forbindelse om afdragsvilkår, afdragstid, vurderingen af jord o. s. v., som kan være temmelig indviklede og vanskelige; men i princippet kan jeg tiltræde.

Jeg kan principielt også tiltræde ordningen om afløsning af arbejderboliger, for det er jo det samme princip, det her drejer sig om. I virkeligheden er der et vist perspektiv i det, fordi man jo nu i det høje ting har diskuteret i højere grad at indføre selvejerlejligheder for byernes vedkommende. Dette falder nøje i tråd med, at man også går længere i retning af selveje på landbrugsområdet — jeg tænker altså her på jordrentebrugene og arbejderboligerne.

I det store og det hele må jeg som konklusion og sammendrag af mine betragtninger sige, at jeg tror, vi må give landbruget større frihed til at finde den rigtige brugsstørrelse. Vi må tænke på, at hovedproblemet for landbruget, for at det kan blive effektivt, er at skaffe større kapitaltilførsel — vi skal have mere kapital til landbruget og færre landmænd. Den mere kapital kan føre til et effektivt produktionsapparat, således at færre landmænd kan klare problemerne. Til gengæld vil disse færre landmænd så få et ordentligt udkomme, og det gør de ikke i dag. Jeg tror, det er den rigtige måde at gribe landbrugspolitikken an på.

Axel Sørensen: Jeg vil gerne fremføre nogle personlige bemærkninger om jordlovsbuketten. Der bliver vel næppe den jubel ved disse lovforslags gennemførelse